

РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

**ОНОВЛЕННЯ ЗМІСТУ, ФОРМ ТА
МЕТОДІВ НАВЧАННЯ І ВИХОВАННЯ
В ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ**

Збірник наукових праць

Наукові записки
Рівненського державного гуманітарного університету

Випуск 39

Заснований в 1996 році

Рівне – 2008

ББК 74.20

О - 59

УДК: 37: 371: 372: 373: 374: 376: 378: 379

Оновлення змісту, форм та методів навчання і виховання в закладах освіти: Збірник наукових праць.

Наукові записки Рівненського державного гуманітарного університету. Випуск 39. — Рівне: РДГУ, 2008. — 202 с.

Збірник наукових праць містить статті з актуальних проблем теорії і методики виховання та навчання учнів і студентів, професійної орієнтації учнівської молоді, підготовки майбутніх педагогів.

Опубліковані матеріали можуть бути корисними для науковців, учителів, вихователів, практичних працівників освіти, керівників дошкільних і загальноосвітніх навчальних закладів, викладачів та студентів вищих педагогічних навчальних закладів.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Головний редактор:

Пальчевський Степан Сергійович – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет).

Заступник головного редактора:

Янцур Микола Сергійович – кандидат педагогічних наук, професор (відповідальний секретар) (Рівненський державний гуманітарний університет).

ЧЛЕНИ РЕДАКЦІЙНОЇ КОЛЕГІЇ:

Бех Іван Дмитрович – доктор психологічних наук, професор, дійсний член АПН України (Інститут проблем виховання АПН України);

Вербець Владислав Володимирович – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Воробійов Анатолій Миколайович – кандидат педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Дем'янчук Анатолій Степанович – доктор педагогічних наук, професор, дійсний член АНВШ України (Міжнародний економіко-гуманітарний університет ім. академіка Степана Дем'янчука);

Карпенчук Світлана Григорівна – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Коваль Ганна Петрівна – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Литвиненко Світлана Анатоліївна – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Лісова Світлана Валеріївна – доктор педагогічних наук, професор, дійсний член АПСН (Міжнародний економіко-гуманітарний університет ім. академіка Степана Дем'янчука);

Малафійк Іван Васильович – доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент АПСН (Рівненський державний гуманітарний університет);

Павелків Роман Володимирович – доктор психологічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Павлютенков Євген Михайлович – доктор педагогічних наук, професор (Запорізький обласний інститут післядипломної педагогічної освіти);

Пасічник Ігор Демидович – доктор психологічних наук, професор (Національний університет “Острозька Академія”);

Поніманська Тамара Іллівна – кандидат педагогічних наук, професор, член-кореспондент АПСН (Рівненський державний гуманітарний університет);

Савчин Мирослав Васильович – доктор психологічних наук, професор (Дрогобицький державний педагогічний інститут ім. Івана Франка);

Терещук Григорій Васильович – доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент АПН України (Тернопільський національний педагогічний університет ім. Володимира Гнатюка);

Тищук Віталій Іванович – кандидат педагогічних наук, професор, член-кореспондент АПСН (Рівненський державний гуманітарний університет);

Ямницький Вадим Маркович – доктор психологічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет).

Затверджено Вченою радою Рівненського державного гуманітарного університету (протокол № 8 від 28.03.2008р.).

Збірник затверджений ВАК України як наукове фахове видання, в якому можуть публікуватися результати дисертаційних робіт на здобуття наукового ступеня доктора і кандидата наук з педагогіки (постанова Президії ВАК України №1-05/7 від 9.06.1999 р. та додаток до постанови ВАК України від 11.10. 2000 р. № 1 – 03/8).

За достовірність фактів, дат, назв і т. п. відповідають автори статей. Думки авторів можуть не збігатися з позицією редколегії. Рукописи рецензуються і не повертаються.

Адреса редакції: 33028 м. Рівне, вул. Остафова, 31. Рівненський державний гуманітарний університет

8. Удод О. Аксиологія у змісті сучасної історичної освіти //Наук.-метод. часопис з історичної та громадянської освіти "Доба". – 2005. – № 2. – С. 18-22.

Резюме. Проаналізована теоретико-методологічна база аксиологічного підходу в преподаванні історії, обоснована необхідність отбору содержания історичного матеріала з целью підвищення рівня національного самосвідомості учасників, розроблена схема отбору.

Ключевые слова: історичне і національне самосвідомість, національно-духовні цінності, емоційно-ціннісне відношення.

The summary. The theoretically-methodological basis of axiological approach to teaching of history as a subject is analyzed, the necessity of selection and systematizing of a content of historical educational material in order to improve the level of the pupils national self-consciousness is confirmed, the scheme of selection is worked out.

Keywords: historical and national self-consciousness, nationally-spiritual values, emotionally-valuable attitude.

Одержано редакцією 04.12.2007.

УДК: 371. 014

А. І. ВОЙТКО

ОРГАНІЗАЦІЯ ПРОФЕСІЙНИХ ПРОБ УЧНІВ VIII-IX КЛАСІВ ЗАГАЛЬНООСВІТНЬОЇ ШКОЛИ

Резюме. В статті розкрито організаційні умови проведення професійних проб учнів VIII – IX класів.

Ключові слова: організація, професійна проба, трудова підготовка, професійне самовизначення.

Мета статті – обґрунтувати соціально-економічні та психолого-педагогічні умови доцільності та можливості залучення учнів VIII – IX класів до проведення професійних проб в сучасних умовах.

Успіх і розвиток суспільства прямо залежить від того, як попереднє покоління зуміє передати життєвий досвід наступному: „І пильно навчиш синів своїх, і будеш говорити про них, як сидітимеш удома, і як ходитимеш дорогою, і коли ти лежатимеш, і коли ти вставатимеш” – так говорить Біблія [1].

Сучасний стан нашої держави характеризується вдосконаленням соціальних відносин, а також самої людини, як головної виробничої сили. На зміну суспільству, в якому фактично всім керувала держава приходить якісно новий тип стосунків, який проголошує природне право людини на самостійний вибір життєвого шляху. Сам час породжує обставини врахування індивідуального і соціального в процесі професійного самовизначення молодих людей. В нинішніх умовах, загальноосвітня школа залишається основним інститутом, який повинен забезпечити усвідомлений вибір професії уже випускником IX класу при вступі до ПТНЗ або ВНЗ I – II рівнів акредитації чи при виборі профілю навчання у X-XII класах. Тому Державний стандарт освітньої галузі „Технологія” передбачає забезпечення умов для професійного самовизначення учнів і здійснення допрофесійної та професійної підготовки за їх бажаннями і з урахуванням індивідуальних можливостей [3] Вся шкільна робота повинна сприяти професійному самовизначенню учнів, перш за все, виявленню і розвитку нахилів і здібностей, формування мотивів вибору професії, професійних інтересів, моральних і інших якостей, важливих для майбутньої трудової діяльності. Сьогодні, ми ще не усвідомлюємо, що метою освіти повинно стати виховання уміння навчатися як потреби в розвитку і самовдосконаленні, як потреби діяти розумно.

Підростаючій людині потрібно не „основи наук”, а світогляд засобами математичного, фізичного, естетичного, екологічного, економічного і інш. мислення, який стає метою освіти; не відчужені знання, уміння і навички, насильним навчанням і принижуючими оцінками, які відбивають від пізнання взагалі. Учні основної школи мають зовсім інше середовище буття, в першу чергу, принципово інший інформаційний фон розвитку.

Склалися нові соціальні, демографічні, соціально-психологічні, економічні, інформаційні і інші умови виховання, освіти, самовизначення підростаючої людини. Школа є однією з форм суспільного буття, а не підготовкою до нього. Те що є істинним для дорослого, так само є істинним для дитини, звичайно ж, із урахуванням її віку і розуміння. „Життя можна вважати моральним тоді, коли особистість реально оцінює моральну мету, задля якої живе, і скеровує свою діяльність для її досягнення [4].

Як дитина має засвоїти цей моральний сенс життя, щоби він став дійовим виразником поведінки? Завдяки навчальному процесові, що розвиває активну здатність перевіряти свої власні ідеї, відповідати за них і втілювати їх на практиці, завдяки здобуттю знань контрольованому активному виду діяльності, а не пасивному засвоєнню почутої інформації. Замість того, щоби сприймати готовий текст, треба підштовхувати дитину до пошуку - самостійного. Тільки так можемо уникнути механістичної імітації навчання, добрі наміри пройдуть перевірку практикою, а не стануть мрією чи фантазією. Коли це зробити належно, під пильним наглядом доброго вчителя, сформуються дієві здатності особистості. Ці дієві здатності – опорні засоби діяльності, за словами Дьюї, стануть поштовхом до розвитку наполегливості, старанності, відданості, точності, зосередженості, співпраці, відчуття колективу та інших позитивних рис [4].

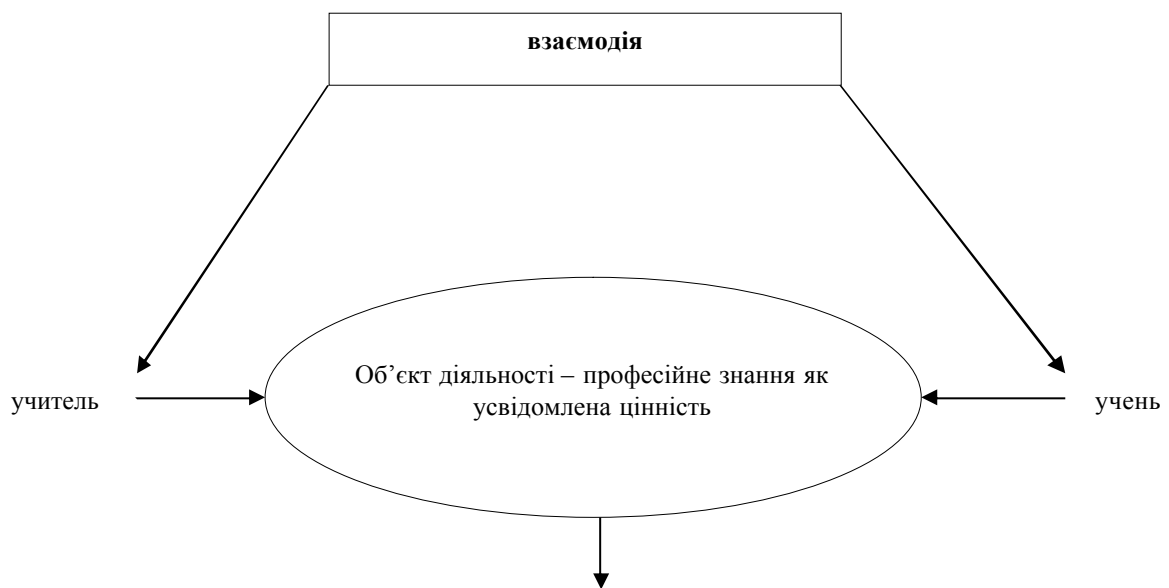
Більшість дітей за своїми нахилами переважно активні. Школи внаслідок цього прийняли, більш з утилітарних, чим чисто виховних мотивів, велику кількість активних занять, які звичайно згруповують під різними назвами. Напевно, найбільш щоденною проблемою виховання в наш час є організація і об'єднання предметів так, щоби вони стали засобами для навчання швидких, постійних і плідних навичок думки.

Загальновідомо, що вони охоплюють самі першочергові, природжені потреби дітей (звертаючись до їх бажання діяти); набуває визнання і те, що дають велику можливість формування самостійних і справжніх якостей. Але можуть бути також використані для виставлення типових проблем, які повинні вирішуватися особистими міркуваннями і досвідом, оволодінням певним запасом знань, що далі приводить до більш спеціальних наукових знань. Розумне, послідовне заняття рослинництвом, виготовлення простих дерев'яних або металевих виробів може бути планомірним, що обов'язково приведе учнів не тільки до накопичення відомостей, які мають практичне значення, а і (що має велике значення) зробить їх знаючими в методах експериментального дослідження і доказу.

Що елементарне коло занять перевантажене – це спільна скарга. Єдина альтернатива від реакційного повороту до виховних традицій минулого заключається в розробці інтелектуальних можливостей в різних мистецтвах, ремеслах і заняттях і відповідній реорганізації цього кола. Найкраще це реалізується через професійні проби в процесі яких учні отримують реальний досвід початкової праці в обраній сфері діяльності і намагаються визначити чи відповідають зміст і характер цієї праці їх інтересам, нахилам і здібностям [2,6,7].

Професійні проби принципово особистісно орієнтовані, тобто, з однієї сторони, вони задовольняють якийсь запит (якщо він, звичайно, є) підростаючої особистості, з іншої – оцінює результати і дає висновки сам (і тільки сам) виконавець проби.

Тут працює схема інтерактивної взаємодії у навчально-трудої діяльності.

Відкрите для нового досвіду знання стає особистісним смыслом, задовольняється потреба в самопізнанні, само актуалізації й професійному самовизначенні

Виконання учнями професійної проби включає в себе три компоненти (аспекти) – технологічний, ситуативний і функціональний, інтеграція яких дозволяє відтворити цілісний образ професії (діяльності)

Технологічний компонент характеризує операційну сторону професії, передбачає оволодіння учнями прийомами роботи із знаряддями праці, знаннями про послідовність дій на предмет праці з метою отримання кінцевого продукту (виробу). Даний компонент спрямований на ознайомлення із способами отримання знань і вмінь і використанням їх в практичній діяльності. Він дозволяє відтворити (відобразити) предметну сторону професійної діяльності і орієнтовно дає відповіді на запитання „Що? Як? В якій послідовності повинні здійснюватись (виконуватись) дії, щоб отримати кінцевий продукт?”

Ситуативний компонент відтворює (відображає) змістову сторону професійної діяльності, визначає її предметно-логічні дії. Виконання завдань вимагає від учнів певних мислительних дій на основі досвіду і знань. Учень повинен знайти такий спосіб діяльності, який в найбільшій мірі відповідає його природним даним і набутим ним формам поведінки.

Функціональний компонент відтворює (відображає) динамічну сторону професійної діяльності, визначає успішність освоєння способу діяльності засобами, прийомами, внутрішніми компоненторними механізмами учня. Фіксуються показники, які повинні бути досягнуті в завданні проби.

Із впровадженням професійних проб учні включаються (здійснюють) в проектно-профорієнтаційну діяльність, яка містить у собі елементи інших видів діяльності. В процесі виконання професійного проб учні на основі отриманого початкового досвіду вибраної професійної сфери і самооцінки результатів практичного етапу (самооцінка корегується з учителем) проектують свою майбутню професійну діяльність (складають індивідуальний професійний план, вносять до нього зміни, змінюють програму самовдосконалення тощо).

Професійне самовизначення учнів VIII-IX класів розглядаємо як сукупність взаємопов'язаних внутрішніх та зовнішніх чинників, суб'єктивних та об'єктивних умов розвитку особистості. До внутрішніх

умов належать особистісні характеристики суб'єкта професійного самовизначення (наявність в учнів знань, умінь та навичок; чітке уявлення про вимоги майбутньої професії тощо)

До зовнішніх умов, у яких здійснюється підготовка учнів до професійного самовизначення, відносимо: політичні, економічні, соціальні, юридично-правові, психолого-педагогічні та організаційні умови. І ці умови безпосередньо стосуються професійних проб як найбільш достовірного і дієвого засобу підготовки учнів 8-9 класів до професійного самовизначення. Тому для організації і проведення професійних проб необхідно створити ці умови. Психологічно-педагогічні умови проведення професійних проб визначаються досягненнями у сфері освіти, які спрямовані на реалізацію права свободи на вибір напряму професійної самореалізації. До педагогічних умов належить надзвичайно широке коло конкретизованих або ж узагальнених на різних рівнях педагогічних засобів, а також зміст професійних проб, методи, форми, прийоми, наочні та технічні засоби тощо.

До організаційних умов відносимо структуру професійної орієнтації, яка визначається наявністю суб'єктів профорієнтаційного впливу, узгодженням та координацією їх діяльності згідно з територіальним принципом. До суб'єктів проведення професійних проб можна віднести: вчителя, психолога, профконсультанта, соціального працівника, засоби масової інформації, школи, різноманітні центри тощо.

Отже, організаційні умови – це координація діяльності суб'єктів профорієнтаційного впливу в ЗНЗ та МНВК, яка здійснюється шляхом створення методичного об'єднання профконсультантів, психологів та заступників директорів для реалізації у навчально-виховному процесі педагогічних умов проведення професійних проб.

ЛІТЕРАТУРА

1. Біблія. Видання емісійного товариства „ Нове життя України ” – К.: Україна. 1992 – 1232с.
2. Войтко А.І. Професійні проби як засіб підготовки учнів 8-9 класів до вибору професії/ Оновлення змісту, форм та методів навчання і виховання в закладах освіти: Збірник наукових праць. Наукові записки Рівненського державного гуманітарного університету. Випуск 33. – Рівне: РДГУ, 2005. – С. 43-45.
3. Державний стандарт базової і повної середньої освіти. 6. Освітня галузь „Технологія”//Управління школою.— 2004. —№4.—С. 26 -28.
4. Дьюї Д. Моральні принципи в освіті /Пер. з англ.. М. Олійник. – Львів, 2001 – 32 с.
5. Формы и методы практико-ориентированной поддержки социально-профессиональной адаптации молодежи в условиях рынка труда. /Авт.-сост. С.Н. Чистянова, В.П. Бондарев и др. – Кемерово: Изд-во ОИИУ, 2001. – 150 с.
6. Фукуяма С. Теоретические основы профессиональной ориентации. – М.: МГУ 1996 – 245 с.
7. Янцур М.С., Войтко А.І. Професійна активізація молоді на основі професійних проб. – Рівне: МПУ ДЦЗ, МОУ РДПІ, 1996. – 55 с.

Резюме. В статтє раскрыто организационные условия проведения профессиональных проб учащихся VIII-IX классов.

Ключевые слова: организация, профессиональная проба, трудовая подготовка, профессиональное самоопределение.

The summary. The article deals organizational terms of professional attempt in the lights and ninths forms.

Key words: organization, professional attempt, labor preparation, professional self identification.

Одержано редакцією 12.12.2007.

УДК: 37. 035. 3. 001. 12: 504 – 055. 25

Н.В. ДЕНИСЮК

ВИРІШЕННЯ ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ДІВЧАТ В ПРОГРАМАХ ТА НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИХ ВИДАННЯХ З ТРУДОВОГО НАВЧАННЯ (ОБСЛУГОВУЮЧА ПРАЦЯ)

Резюме. У статті приділяється увага вирішенню проблеми формування екологічної компетентності учениць 5-7 класів, як складової життєвої компетентності, в програмах та навчально-методичних виданнях з трудового навчання (обслуговуючої праці). Автор вказує на недостатність розкриття екологічної тематики у підручниках та методичних посібниках з трудового навчання (обслуговуючої праці), відсутність у них навчального матеріалу, спрямованого на набуття дівчатами-підлітками життєво необхідних компетентностей. Пропонується доповнити зміст програми трудового навчання екологічними темами, удосконалити у цьому напрямі методичний апарат підручників з даного предмета, поліпшити їх якість в цілому.

Ключові слова: екологічна компетентність учениць, програма, підручник, робочий зошит, методичні видання.

Постановка проблеми. Екологізація системи освіти зумовлена суспільними потребами і ставить завдання надати системі освіти екологічної спрямованості, яка полягає в посиленні еколого-світоглядних орієнтацій освіти, насиченні шкільних предметів питаннями екології. Вона передбачає включення екологічних

ЗМІСТ

<i>Бех І.Д.</i> Психологічне ферментування виховного процесу.	3
<i>Кукалець М.В., Мусій І.М.</i> Історичний аналіз розвитку педагогічних технологій.	8
<i>Дем'янюк Т.Д.</i> Соціально-психологічні механізми та загальнопедагогічні чинники виховання громадянина України.	10
<i>Кіндрат В.К.</i> Патріотичне виховання підлітків: психологічний аспект.	14
<i>Поліщук Н.В., Панченко М.С., Панченко І.М.</i> В.І. Вернадський і формування інтелектуального потенціалу нації.	23
<i>Косарева Н.І.</i> Формування почуття совісті як важливої риси громадянина-гуманіста.	28
<i>Калита Н.І.</i> Проблема жіночого виховання в структурі виховного ідеалу К. Ушинського.	31
<i>Пагура Т.І., Котовська Л.Г., Логін Т.П.</i> Теоретичні аспекти компетентісно зорієнтованого навчання.	34
<i>Панченко М.С., Панченко І.М., Поліщук Н.В.</i> Наука і духовність у процесі становлення творчої особистості.	39
<i>Боровець О.В.</i> Соціальна зумовленість системи виховання особистості.	44
<i>Безкоровайна О.В.</i> Проблема виховання культури особистісного самоствердження: концептуальні засади.	47
<i>Панчук А.П.</i> До проблеми громадянського виховання особистості.	53
<i>Савінова Н.С.</i> Стимулювання активної діяльності учнів в особистісно орієнтованому виховному процесі.	56
<i>Фіщук В.Г.</i> Стан організації самовиховання учнів в сучасній сільській школі.	62
<i>Нечипорук Л.І.</i> Формування моральної культури школярів в контексті загальнолюдських цінностей.	67
<i>Янцур М.С., Варич О.С.</i> Професійне самовизначення старшокласників у залежності від соціонічного типу особистості.	70
<i>Дещенко О.М.</i> Організаційно-педагогічні вимоги до навчального процесу з метою формування в учнів готовності до вибору професії.	77
<i>Войтович О.П.</i> Вивчення елементів фізики в курсах природознавства і математики початкової школи.	81
<i>Сіранчук Н.М.</i> Лінгводидактичне спрямування технологій розвитку образного мовлення в молодших школярів.	84
<i>Стельмащук Ж.Г.</i> Інтегрування різних видів мовленнєвої діяльності у процесі формування мовленнєвої компетенції учнів початкових класів.	88
<i>Колесніков С.А.</i> Гра на дитячих елементарних інструментах як засіб розвитку дітей молодшого шкільного віку.	91
<i>Трофімчук В.М.</i> Художнє конструювання як творчий навчально-виховний процес проектного моделювання старшокласників.	94
<i>Оксенюк О.В.</i> Відбір та структурування змісту історичного матеріалу з метою формування національних цінностей в учнів.	97
<i>Войтко А.І.</i> Організація професійних проб учнів VIII-IX класів загальноосвітньої школи.	102
<i>Денисюк Н.В.</i> Вирішення проблеми формування екологічної компетентності дівчат в програмах та навчально-методичних виданнях з трудового навчання (обслуговуюча праця).	104
<i>Семенович С.В.</i> Соціальна адаптація юнаків старшого шкільного віку засобами атлетичної гімнастики.	110
<i>Грицик Т.А.</i> Особливості форм та методів контролю навальних досягнень учнів з математики у профільних фізико-математичних класах.	113
<i>Парховнюк Г.О.</i> Роль вчителя інформатики в процесі формування професійного самовизначення старшокласників.	118
<i>Гудовсек О.А.</i> Роль позашкільних закладів освіти в системі естетичного виховання учнів (1950-1990 р.р.).	122
<i>Дем'яненко І.О.</i> Місце початкової спеціалізованої музичної освіти в структурі суспільних відносин.	125
<i>Мегем Є.І.</i> Навчальне завдання в проектній діяльності як особистісно значима проблема.	130
<i>Лісова С.В.</i> Деякі аспекти впровадження кредитної системи навчання.	134
<i>Шевчук А.С.</i> Технологія розробки програмно-методичного забезпечення фахових дисциплін за принципами кредитно-модульної системи.	135
<i>Мищеня О.М.</i> Формування громадянської відповідальності особистості у процесі засвоєння загальноосвітніх знань.	141
<i>Веремчук А.П.</i> Комплексне забезпечення реалізації системних функцій підготовки педагогів.	147
<i>Симчук Н.Р.</i> Проектно-технологічна діяльність студентів педагогічних коледжів.	151
<i>Хроленко М.В.</i> Модель процесу формування екологічної свідомості студентів педагогічних університетів.	157
<i>Завалевський Ю.І.</i> Роль професійної компетентності вчителів в умовах розбудови сучасної середньої освіти.	161
<i>Лупенко-Ковтун С.М.</i> Формування умінь діалогічної взаємодії майбутніх учителів та інтерактивні технології навчання.	165
<i>Войтович І.С., Громов Д.В., Батишкіна Ю.В.</i> Методика застосування інформаційно-комунікаційних технологій у вищих навчальних закладах для роботи з інформаційними ресурсами.	168
<i>Стегній Т.А.</i> Інформаційні технології в практиці викладання музичного виховання у педагогічному навчальному закладі.	172
<i>Троцюк М.В.</i> Ієрархія ціннісних орієнтацій студентів педагогічного коледжу.	174

<i>Мезем О.М.</i> Запровадження теоретичних аспектів методики викладання біології у практику роботи вітчизняної школи (друга половина 60-х—70-ті роки ХХ ст).	178
<i>Дупак Н.В.</i> Професійне навчання й підготовка фахівців у країнах Західної Європи.	183
<i>Димченко С.С.</i> Духовне відродження особистості Гната Хоткевича в контексті розвитку кобзарського мистецтва України.	185
<i>Потапчук Т.В.</i> Духовна музика – один із засобів формування духовного світу людини.	189
<i>Тарківська-Нагиналюк О.Д.</i> Особливості читання з листа у вокально-інструментальному ансамблі.	192
<i>Бондарчук А.Я.</i> Культура сімейних взаємин як педагогічна проблема.	195
<i>Відомості про авторів.</i>	198

Наукове видання

ОБНОВЛЕННЯ ЗМІСТУ, ФОРМ ТА МЕТОДІВ НАВЧАННЯ І ВИХОВАННЯ В ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ

Збірник наукових праць

Наукові записки Рівненського державного гуманітарного університету

Випуск 39

Заснований у 1996 р.

Відповідальний за підготовку збірника до видання Янцур М.С.
Технічний редактор Кравчук В.Ю.
Комп'ютерна верстка Хильчук Т.К.

Здано до набору 18. 02. 2008 р. Підписано до друку 28. 03. 2008 р.
Формат 60x84 1/8. Папір офсетний № 1. Гарнітура Times New Roman. Друк різнографічний.
Ум. друк. арк. 30,3. Обл. вид. арк. 30,7. Замовлення №67/1. Наклад 120.

Адреса редакції: 33028 м. Рівне, вул. Остафова, 31
Рівненський державний гуманітарний університет, кафедра професійної педагогіки і
трудової підготовки (к. 98, тел. 8-0362-22-11-18)

Віддруковано в редакційно-видавничому відділі
Рівненського державного гуманітарного університету
33028 м. Рівне, вул. С.Бандери, 12, тел. 8-0362-26-48-83

О – 59   **Оновлення змісту, форм та методів навчання і виховання в
закладах освіти: Збірник наукових праць. Наукові записки
Рівненського державного гуманітарного університету. Випуск 39. —
Рівне: РДГУ, 2008. — 202 с.**

ISBN 966 — 7281 — 08 — 9.

Збірник наукових праць містить статті з актуальних проблем теорії і методики виховання та навчання учнів і студентів, професійної орієнтації учнівської молоді, підготовки майбутніх педагогів.

Опубліковані матеріали можуть бути корисними для науковців, учителів, вихователів, практичних працівників освіти, керівників дошкільних і загальноосвітніх навчальних закладів, викладачів та студентів вищих педагогічних навчальних закладів.

УДК: 37: 371: 372: 373: 374: 376: 378: 379

ББК 74.20